

Baltijas Semkopis.

Apsteļamā:

„Balt. Semt.“ Administrācija, Rīgas Latv. biedrības namā, un redakcija: Jelgavā, Katolu-celā Nr. 2. Veselam Rīgā: Schilling'a, Kapteina un Lukawa grahmatu-bodis un pēc kopmana Lerdendorff, pilf. Rasku-celā Nr. 13. Zīdā pilfēhtās: wīsas grahmatu-bodis. Uf lauceem: pēc pagasta - waldehm, mahjitateem, skolotajeem, ic.

5. gads.

Rīgā, 17. oktobrī.

Maksa:

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par 1/2 gadu 1 r. 60 k. Des Peelituma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 k. Par pēcubtiģanu ar pasta uf katru eksemplari, ween' alga waj ar jeb bej Peelituma, jamakā 60 kap. par g. un 35 kap. par 1/2 g. S l u d i n a j u m u s pēnem wīdās apsteļamās weetas pret 8 kap. par šķlu rindinu.

Nr. 42. Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedēlas isnaht Peelitums ar stahsteem un derigu laika-kawelli; **1879.**
maksa 1 rub. par gadu, 50 kap. par pusgadu.

Saimneezibas nodafa.

Muhfu saimneezehm.

No S. Klevers'a.

(Turpinajums un beigums. St. Nr. 37.)

Kad nu muhfu koku-augli — masus kaunumus atskaitot — ne ween ahrigi, bet ari eefchigi ir jauki, gahrbi, patihkami un gandrihs ik katram peenehmigi un tadeht dascha sinā, gan ahrigā, gan eefchigā, šaturā feeweetehm lihdsigi, tad gan negrehkoshu feeweetes, kas jau ari paschas sewi par „koshako radijumu“ sauzahs, ihpaschi ar ahbolu tuwi salihdsinadams. — Kā wīds „labs ar labu faeetahs,“ tā ari feeweetes ar auglu-koku un wina kopschānu ihsti kopā faderahs. Kas gan neusluhko koshī seeboshus auglu-kokus ar ihpaschu firds-preeku? — Kas nepreezajees behrnishkigi pilnu koku ar koshcheem augteem redsedams? — Tadeht tad zeenijamas draudsenes, leekat roku uf firbi un atfihstat, ka auglu-koku kopschāna ne ween ar Zuhšu dabu faderahs, bet ka ta Zuhš pazel un isgresno garigi un laizigi.

Es ejmu tahki no tam, Zums gruhšos dahrsa darbus usteept, nē, tos lai padara pawasara un rudeni, jeb kad tik waijadšigs, Zuhšu deenesneeki jeb strahdneeki; Zums tikai nowehlu usraudsihu, dahrsa darbu kahrtibu un israidishānu, tos simkahrtigus masos, weeglos darbinus, kurus katrs behrns war lehti isdarit, un jo wairak mihlestibu pret un preeksh dahrsneezibas, ne tā ta lihdschim pēc Zums manama.

Saimneeka darishānas jeb amats ic. wīnu daudstrei no mahjahn tahki schkir. Wina domas un zenschanahs ne reti grosahs un kawejahs ahrpujs wīdas saimneezibas un daschs tikai wakarā redj sawus mihkos, sawu saimneezibu, rihta agrumā to jau atkal atstahj un steidjahs daschahm pelnahm pakat; bet saimneeze ir un paleel tā pastahwigais mahju un saimneezibas wadons.

Weegla mahju apgehrbā masa trepite, koku sahdsinsch un as nasis, kahrtlu wizes, rawejama kelle un ahkis, pat ir weegla schkipelite Zuhšu smalkās rozinas jau tik loti ne-eewainos, ja waijadšigā laika un briedi sawus ogu kruminus pēc meeteem, spaleeru kokus, apinus ic. pēc kahrtihm pēcstihseet, schur jeb tur nesahles postidamas un koleem nederigus un sausus jarinus isgrahsidamas. Pats darbs Zums uf to dos daschu mahzibu; Zuhš sawā tumumā preeksh sewis un saweju labuma daudj panahkseet. Zuhšu dahrsinsch paliks Zums un Zuhšu mihleem par to mihlako weetinu, par laizigu paradisi, par derigako laika kawelli un ari mantibas apzirkni. Katra kahrtiga saimneeze to jau simkahrt atsinuse, zik leela wehrtiba mahju dahrsinam katrā saimneezibā, gan ar sikhahm faknehm, gan ogahm, ahboleem un reekkeem ic. Kahda saimneeze man sazija: „Kad kahdureis nesinu ko nahkoshā reisē wahrit, tad tikai iseemu dahrsinā, tur atrodu padomu.“

Kad no gara laika mozitas domajeet uf weltigu laika kawelli, kad prahts Zums nestos pēc draudsenihm laika kawelli meklet, tur par drehbehm, salmu zepurehm jeb daschahm zitahm zeemeetes wainahm teesu spreest un weltigi tehrset, tad tik iseijeet sawā dahrsinā, tur Zums usmaidihs simkahrtigi newainigi preeki un derigaks laika kawellis.

Sawus behrnus nemeet dahrsinā lihds un eeradinat tos jau no masahm beenahm pukites kopt un laisit. Nowehlejeet teem kahdu masu semes gabalinu, kuru tee pehz paschu gribas un sapraschānas, ar Zuhšu padomu, war apstahdit jeb apseht un apkopt. Mahzeet tos

jau agrā jaunībā katru lopu un putninu, koku un sahlti mihlet un ar labpatishānu usluhtot; puku, krumu un koku dabu pasiht un tahbus pēc wahrda saukt; zaur to attihstiseet behrna firbi mihligu, peenehmigu dabu pret lopineem, tā ari pret daschadeem augeem. Behrna peemihligā firbi atraseet augligu druwinu un dahrsinsch kuhš un paliks tad arweenu Zuhšu un wīdas familijas mihlakā weetina. Tur sapuljesitees swehtdeenās, tur puhlesitees un preezajitees darba deenās un watas briedshās, un ir Zuhš tad sajutiseet ar Wahzijas dabas-draugu v. Weber, kas sazija:

„Lai zenschahs kam ween tihl wisaugstā godā kluht,
Ar sawu sehtinu es grib' ar meeru buht;
Pēc dabas-mahtes kruhts es mihli peeglauschos,
Eefsch wīdas pagalmjeem lihds kapa preezajchos!“ —

— — — — — Ak jaukais Deewa dahrs!! Zik apbrihojami koshs un augstu, dšilu mahzibu pilns tu esi preeksh ta, kas ar usmanigu prahtu katru maso sahlti, pukiti, dihgli un kehpi tumshakā semes kaktā, kufaini un taurinu, tahru un putninu semē un gaisā, uhdeni un juhā usluhko, eewehro un apbriho. Kas tikpat masās sikhites un mescha putninu dseesmās, tā ari sehrās, klušās, lehnās lapu schnahschānas un tschabeschānas debeschligās baljis sadird: „Zilweks, atfihsti wīsu dabu ar deewishkigu augstibu pilditu un saweenotu, kur wīds bej kahdas ehnas spigulo, muhschigi seed, aug un pastahw, ihstena ne-ismehrojama pateesibā un swehtā škadribā.“

Ja mahte jeb wezati sawus behrnus jau no jaunības pēc dahrsu kopschānas peeradinatu, tad schis labklahschānas awots, ihpaschi masgruntneekem atnestu leelus auglus. — Katrs, ir pats prahtais rok-pelnis un tapat ari saimneeks jeb gruntneeks labpraht koku-auglus pehrk un ehb, tā jau to uf katra tirga redsam; bet paschi pēcpeestees auglu-kokus kopt un stahdit, uf to wehl atrodam daudj kuhtribas. — Jau preeksh 27 gadeem zeenijams Lepewitscha kungs sawā grahmatā „Selta graudi“ isfauza:

„Uf tukschu weetinu,
Jel stahdi kofinu;
Tas jalos, augs un seedehs Tew par lihgsimibu,
Un bagatigi aismakshs wehl puhlinu.“

Wehl tagad pehz tik daudj gadeem es schos šlawenā wihra wahrbus wīseem teem aušis eebrehktu, kas wehl kuhtri pēc schi darba kertees. Simts preekshihmes es waretu pēc wahrda saukt un peerahdit, kahdu leelu pelnu tagad atmet koku-augli un ogas, it ihpaschi leelako pilfēhtu tumumā, kad salihdsinam, ko maksaja preeksh 20 gadeem un ko tagad maksā par ogahm un daschadeem koku-augleem. 5, 8 un pat ir 10 rubli puhā par labeem seemas ahboleem jeb teizamahm bumberehm naw wairs ne kahda reta maksa. Kad nu loks pēc labas apkopschānas jau sawā 20. gadā war 2—4 puhri auglus dot, tad gan leelaku pelnu ne kahds zits auglis mums tagad newar atnest.

Sirms un teizams semkopis, kas garu muhschu nobshwojis, daudj peeredsejis un par labu atfinis man tā teiza: „Kad es jau nestahwetu ar weenu kahju kapmalā, tad pirktos leelu semes gabalu un tur starp labibu apstahditu wīdus laukus uf 40 pehd. tahluma ar auglu-kokeem, it ihpaschi ziteem par zentigu preekshihmi. Tos isnomajot 3. un 4. gadā man jau katrs koks eenestu nomu 20—30 kap., 5—10 gadam 40—80 kap., 10—15 gadam 1—3 rubli un augligos gads wehl wairak, kamehr man labibas augschāna tadeht ne kahdā wihšē netiktu aiskaweta.“ — Kad es jautaju, kā tad waretu uf klaija lauka auglus

no neluhgteem weeseem pasargat, tad winsch man atbildeja, ka ta ne-esot wina dala, bet Schihbela jeb Kreeweta, kas koku-augtus no-majis, tos katra drihbt pats apfargd.

Nekanojatees zeen. lasitaji un lasitajas, ka til tahli no fama mehrta noklihdu. Gribetu tilai scho labu leetu no daschahm pusehm peedshwotu un pahrbauditu Jums preekscha zelt. — No fainneela fagaibu ne ween pirmo wispahrigu dahrsa eerikti un waijadfigo apstrahdaschanu, bet ari mehlat fainneezei padoma un palihga ne-atraut. Tur jo wairaf uffels dahrsu-kopiba, kur abi ar ruhpihu gabdabs par mahju dahrsineem. Labi, loti labi buhs tam wihrum, kam seewa dahrsa darbds un aplopfchanu buhs par wadoni un israiditaju. Zit daudf fofchu stundinu ir fainneefs pawadihs labal fama no fainneezes kopta dahrsina un no weltigeem preekeem jeb laika kawekla atraufes, ja fainneezei isdotos wina prahtu uf to pusi grosit. Ar selmi un nopeetnu mihlestibu winsch tad mahtes preekschimei palaf zensdamees ir fawus behrnus usmudinabs schi dahrsina fawus jaunus spehkus leetat, ar wingroschanas ismanibu pa kokeem sahpalet, raft, leet un darbotees pehz waijadfibas.

Roschais, bagatais rudens ar fawu iwehtibu daschu klehti tagad pilda, tadehl tad zeen. fainneeki un fainneezes, usmudinats nu weens otu par jaunu dahrsu eerikti jeb wezu dahrsu pahrlabofchanu un aplopfchanu ruhpetees un gabdat. Ir pee manis, Durbé, wareet wisadus auglu-kokus par 50 kap. gabala, ka ari daschadus ogu krummus, seemzeeschu puku pudurus un roses, daschadus fofchuma krummus un kokus par mehrenu tirgu dabuht. — Rudeni tas isdewigakais laiks jaunus kokus stahdit, wezos mehslot, ispuzet un isgraisit, kamehr pawasara ar katra deenu un stundu jo uszigtigi pee lauku darbeem jadoma.

I.

Par semkopibas statiku.

Statika ir atswara mahziba, kuras swarigos pamata-likumus ne ween katrai walsitj, katram weikalneekam un fabrikantam waijag pasit un pehz teem darit, bet it ihpafchi katram semkopim tos waijag ar usmanibu eewehrot, kad wina fainneezeiba buhs isdewigi un kreetni attihstitees. Respehj walsis usturet atswaru starp eenemfchanahm un isdoschanahm; ir isdoschanas leelakas, ne ka eenemfchanas, tad winai jakriht parados un beidjot bankroti. Gluschi tapat tas eet ar katra weikalu, fainneezeibu un ar katra semkopibas darbu waj eetaifi. Bet semischki preeksch semkopija statika ir ihpafchi swariga, tadehl ka tam eenemfchanas un isdoschanas ne ween naudas, bet ari semes spehka masinaschanahs un peenemfchanahs fina ja-ustura lihdsfwarat, tadehl ka abi, naudas spehks un semes spehks, fainneezeiba stahw loti tuwa, eelschigā sakara; jo seme ir tas weenigais pamats, uf kura semkopim

jakrahda un zaur ko tas war nahft pee pelnas. Paleef seme wahja zaur to, ka no tahs nem wairaf spehka, ne ka tai atdod, tad semkopim ar laiku japaleef nabagam, tadehl ka ari eenemfchanas it gada paliks masalas. Gluschi otradi sinams buhs, kad fainneezeiba teef wadita sapratigi. Ta tad semkopibas statika ir wahrdā pilnā sinā pateesiga usrahdtaja, zil no katra semes gabala fainneezeiba semes spehka jeb augu baribas weela atnem un zil tam atfal teef atdots jeb ja-atdod.

Atswara isrehkinaschanu semkopis jawos laufos gan newar katra gada isdarit, tas ir, winsch newar katram laufam katra gada no ta nemtas augu baribas weelas atlihdsinat; bet tas ari naw waijadfigs, kad tilai pehz notezesuschas lauku sahrtas starp semes spehku peenemfchanos un masinaschanos atswars teef aprehkinats, weenlihds daudf, waj pehz 3, 9, jeb 11 gadeem, tas ir pehz tam, zil dalas lauki buhtu eedalkti. Bet kreetns semkopis raudsihs wehl wairaf, ne ka to ween panahft, wehledamees, lai wina behrni bauditu wina darba auglus. Wina mehrkis nebuhs tas ween, semes spehku weenlihdsigā mehrā jeb augstumā noturet, bet tas raudsihs to zaur sawu fainneefofchanu gadu no gada wehl zelt un pawairot.

Druzjin zitadati tas ir pee semes, kas uf ihseem gadeem nomota; tur semkopis, ka pilnigi protams, lukos uf tam, ka buhtu eespehjam uf ahtrato wihfi no semes dabut leelakas plaujas jeb wairaf pelnas isdihft, nenas neluhfojot uf semis spehka masinaschanos, nedf domajot uf pakafnahzeju, tadehl ka preekschsem nomneekam warbuht weena alga, waj pehznahzejs dabon spehzigu jeb wahjatu semi. To eewehrojot ja-atihst, ka semi isnomojot uf ihju laiku isnomotajs sewim padara leelu fshadi, tadehl ka tas sawu semi alafsch flitaku atdabuhs, ne ka ta pee isnomofchanas bija.

Bet pareisa semes spehku pahrlabofchana un pawairofchana tilai tad fashneedfama, kad skaidri fina, kas no semes zaur daschadahm plaujahm teef nemts un ka un zaur ko scho atnehmmumu buhs atlihdsinat. Ja tas pasihstams, tad ir daudf weeglaki, lauka auglibu wehl paugstinat. Pa wisam bes ne kahdahm statikas finafchanahm semkopis arweenu staiga pa tumfu, tadehl ka winsch ne kad naw drofch par to, ko winsch no semes nem un tai atfal atdod; sinams, lai aprehkinaschanu waretu pareisi isdarit, tad waijadsehs ari semkopibas grahmatast west un katra gada wisus lauka eenehmmumus, ka graubus, falmus un pelus smalki peefshmet un tapat laufam peeschkirts mehflu wairumu un labumu. Lai nu statika buhtu skaidraki saprotama, tad waijadsehs pirms wehl kahdus iskaidrojumas par augu baribas weelahm un tee buhtu schee:

Ka sinams, augam preeksch jawa organisma buhwes un ustura waijaga scho tshetru weelu: fshapekka, ograda, fshabekka un uhdenrada; karts stahds jeb schihs weelas uguni fadeg un fadefsinato augu pelnos atrodabs wiswairaf schihs 8 minerata weelas: fosfors, kalijs, kalkis,

Sadsihwe un sniba.

Fonografs.

Pagahjuscha gada „Batt. Semf.“ 45. numura ir jau par „fonografu“ jeb „basa rakstijaju“ wispahrigs apraksts pasneegts. Tagad pasneedjam saweem zeen. lasitajem par scho aparatu jo plajchaku aprakstu, is ka rebsams, kahda wihse tas noteef, ka aparats spehj ne ween eerunatos wahrdus, dseefmas ic. bet ari tahs paschas fkanas isbot.

Ja rahma laika eesweesch dihli kahdu leetu, p. p. atmini, tad atmins uhdeni eekustina, zaur ko iszelahs wilni, kas no pirmā wilna sakustinoti, wisu uhdeni eekustina, lihds otroi dihla malai. Tahdus paschus wilnus war ari gaisa fazelt. Kad spehlejot fatrihizina kahdas wijoles waj klaweeres stihgas, jeb kad runā, dseef, swilpjo ic. tad fazelahs gaisa wilni, kas daudf ahtrati uf preekschu dodahs, ne ka uhdena wilni. Tas noteef weenigi zaur tam, ka uhdena wilni ir daudf smagaki, ne ka gaisa wilni. Schee gaisa wilni fashneedf katra dshwa radijuma aufis, kas tuwumā atrodahs; dsirdechanas ahbina jeb plehwite teef fatrihizinata un zaur tam ir eespehjam, wijolu, klaweeru, runas, dseefaschanas, swilpjoschanas ic. fkanas fadsirbet. Dsirdechanas ahbina jeb plehwite atrodahs aufes eelschpuse jeb dobumā un no aufes ahrpuses jeb krimsteles ir 1 jeku attahlu. Schi plehwite ir silganfaklana plahna ahbina, kas ahrijo dsirdechanas zeku no eelschigā dsirdechanas zeka pa wisam atschli. Zaur katra gaisa wilni, kas muhsu aufi fashneedf, schi plehwite teef fatrihizinata jeb fatusinata un mehls fajuhtam dseefaschanas, blamschanas ic. fkanas. P. p. jo mafal klaweeru stihga, se k u n d e teef fatrihizinata, jo ari dobjaku jeb dsifaku fkanu ta isdod. Lai waretu semako bases fkanu isdabot, tad stihgai waijaga 16 reijas sekunde trihjet. Stihga, wairaf fkanu reisu sekunde fatrihizina damahs, isdod wisu augstahs fkanas. Zit reijas sekunde kahda stihga fatrihizinahs, til pat daudf wilnu fazelahs sekunde gaisds. Ja

nu schee gaisa wilni fashneedf muhsu aufis, tad dsirdechanas plehwite fatusinata jeb fatrihizinahs sekunde til pat daudf reijas, zil klaweeres stihga, un schihs fkanas fashneedf zaur aufu dobumu muhsu juhtmas jeb apfinu. Fonografa eetaise dibinajahs uf teem pascheem, nu pat apshmetem pamateem. Schis aparats fashahw is tshetrahm dalahm: is weena ritena, welboma, is rinki fagreeschahs drahts (ka fsheliberi atrodahs) un is runajamas truhbinas jeb munstika. Runajama truhbina ir schi aparata wisu swahrigakā data un fashahw is apala rahmischā, kas zaurmehra ir 1 zeku leels. Schini rahmiti atrodahs loti plahna plahntite is zuchtudraba. Runajama truhbina jeb munstikis iskatabs wihszauri ka faules glahse jeb ka mafs apafsch speegelitis. Plahntites weena puse ir itin taini uf leiju abatas (Nr. 19) ipize preefiprinata. Aparatu leetajot, klucht uf rantains misna welbomu lihdseni un stingri uswiklis alwas papihrs (staniols). Pehz tam, kad papihrs ir fahrtigi uslikts, runajama truhbina teef ta zaur kahdu fshuhwu pee welboma preefshuhweta, ka adatas ipize dabon pa wisam uf alwas papihri fshahwet jeb preedurtees. Kad nu runajamas truhbinas tuwumā dseef, runā, spehle ic. tad plahna plahntite zaur fazelteem gaisa wilneem teef eekustinata jeb fatrihizinata, pee lam peetaistā abata pee kattras fatrihizinaschanas eedurahs alwas papihri. Zit reijas nu plahna plahntite sekunde fatrihizinahs, til pat daudf duhreenus ta eetaija stingri uswiklis alwas papihri. Lai abata arweenu tai pascha weeta ne-edurtos, tad teef runaschanas, dseefaschanas ic. drihbt welboms aplahri greefis un lai pehz weenreifigas welboma apgreeschanas adata atfal to paschu zeku ne-eeenemt, tad zaur ihpafchi preeksch tam eetaistitu fshuhwu welboms teef uf preekschu stumts. Dseedatas un spehletas dseefmas, dikti un lehki runatus wahrdus adata usfihme pilnigi rikfigi uf alwas papihri. Alwas papihri war nonemt un usglabat. Ja reif jau dseedato dseefmu, singi ic. gribetu atfal dsirbet, — lai tas ari buhtu pehz fants gadeem, — tad tilai waijaga usglabato alwas papihri atfal, ka agraki, uf welbomu uswikli. Adata jau agraki alwas papihri eetaistids zauruminds atfal eedurdamahs, fatrihizina plahno plahntiti un uf alwas papihra no adatas jau agrak usfihmeto dseefmu ic. war dabot no jauna dsirbet. Plahna plahntite pee schi aparata ispada to paschu usdewumu, ko plahna dsirdechanas ahbina aufi. P f e i s i s, f a e m a j e i t s.

krama-seme (Kieselerde), sehrs, natriums, dsels un flors; bes scheem augu pelnds atrobahs wehl daudj zitas weelas, bet tahs semkopibai, maj eewehrojamas.

Ja nu ismekle tablatu, kahda dala augu baribas weelahm pee semes noplizinaschanas un spehka panemischanas, tad atrobam, ka augi scho sawu baribu, kas waijadfiga winu organistai buhwei un usturam, pa leelakai dalai sewi usnem zaur lapu dwaschoschanas zaurumneem jeb poreem no gaisa un tifai mafako dalu zaur faknehm no semes. Pee statistikas aprehkinaschanas par to wairumu, to augi no katra baribas weela sewischi isleeto, uhdendrads un fahbellis ja-atmet pa wijam pee malas, tadeht ka augeem scho diwju weelu ne kad naw truhkums, nedj gaisa, nedj semé. Tapat ogluslahbes augeem aplam netruhst, tadeht ka ta atrobahs daba wijai bagatiga mehrá. Tatschu semkopis daudj to wat darit preelch oglu fahbes pawairochanas, kad tas par truhda (Humus) wairochanas gahda, kas tatschu ir leelakais ogluslahbes fagatawotajs semé. Ar truhdu seme teel bagatata zaur stipru mehloschanu ar labeem stala mehfleem jeb ar purwa semes uswescham un beidsot zaur uf laula palikuschem rugajeem no stiprahm plausahm.

Daudj swarigats ne ka schihs pirmas 3 organistás weelas ir fahpeltis (Stickstoff), kura augeem waijaga preelch treknas augschanas un labas isdoschanahs, un kuru tee til spehji usnemt amonijaka formá. Bagatais fahpelti faturá gaisa (skaidrs gais pastahw no 77% fahpelti un 23% fahbektá) ir pa wijam nederigs preelch augu baribas, tadeht ka minsch fahw jaweenojumá ar fahbelli un augi til spehji usnemt no gaisa zaur jaweem poreem to fahpelti, kas no semes, deenu pa deenai, gaisa fahpi, zaur organistu fermenu fadegschanu un fapuhschanu par tihru amonijaku pahrweschdamees. Bet schis masuminsch amonijaka nebuht nepeeteel preelch augu usbaroschanas un tadeht semkopim waijaga par to ruhpetees, ka winsch augeem scho swarigo baribas weelu, kas winu augschanu djen un weizina, zaur labu mehloschanu peewed un ihpachi uf to luhfo, ka stala mehli, wehl skalás jeb laidará fahwedami, nepajaudé fahpelti zaur ijaroschanu un fadegschanu. Zif daudj augeem katra no scheem 4 organisteen augu baribas weeleem preelch pilnigas isaugschanas waijadfigs, tas wehl lihdi schodeen skaidri naw ispehtits; pee auga limistás ismekleschanas gan puslihdj skaidri atron, no zif dalahm uhdendrada, fahbektá, ograda un fahpelti augs jeb fahds pastahw, bet tas naw sinams, zif dalas augs no schihm weelahm no gaisa un zif no semes nehmis. Tatschu leelako fahpelti dala augi gan nem no semes, jo to ari peedstihwojumi peerahda kattram semkopim, ka tas fahpeltis, kuru mehslós laulam peewed, winam jau pilnigi atnemts pehji diwahm jeb trijahm plausahm, un kad tad wehl pehji schi laifa augi uf preelchu teel, lai gan daudj wahjati, tad ta ir dabas mehflu krahume, no kuras wini tad barojahs.

Par apzeetinaschanos.

(Pehj Dornbluth'a.)

Zilweta delnas un pirlstu mihtá un juhtiga ahda, ka jau kattram buhs sinams, teel zaur zeetu leetu weenmehrigu taujischanu un zilaschanu til zeeta un isturiga, ka wina panes bes kaut kahdas lates trishchanos un bereschanos, kamehr zaur to nera-buschahm rolahm buhtu pumpas un tulsnas. Tahlat ari ir sinams, ka zaur mustuku jeb meesas laulu fahwu faturoschu dsihlu isstrahdinaschanu, lahrtigu jeb metodistku zetu eewehrojot, pehji eesahkuma lehneem, bet tad arweenu stiprateem bereschumem un spaidjumeem, meesa paleel til zeeta, ka pehdigi panes stiprus gruhdeenus, bes kah-dahm schrigahm eewehrojamahm sihmehm, kamehr zaur to pee neapraduschem buhtu uspampumi un silumi rehjami.

Zaur sawadu nosweschchanu profesoram Jaegoram Stuttgarta ir isdeweess pee-radhiti, jeb wismafaj apjehdjamu darit, ka schahda apzeetinaschanahs noteel zaur to, ka meesas laulu un uhdens dakas pamafinajahs, bet zetas, olas kallumam lihdfigás meesas fahstahwa dakas pawairojahs. Schi pahrweschchanahs noteel zaur to, ka pee-radinaschana un wingrinaschana palihfs peewest wingrinajahm jeb kairinajahm meesas dalahm leelaku wairumu barojoscho weelu, ka ari pawairo meesas atjaunos-chanos; bet meesu atjaunojoscha jula nedrihtst wis leela mehrá schihm meesas dalahm peepluhst, ka atjaunoschanas un peeaugschanas eespehja to war isleetai, jo, ka pah-leezigu kairinajumu augi, zaur to isjelto uhdenaini un asinaini isstiwidumi, ka uhdens un afns tulsnas un kairinajamo un eewainoto dalu isjaulschana no sawa ihfa fa-lara. Apzeetinaschanahs tifai labi war isdotees pee ismanigeem kairinajumeem, newis zaur beschi noteekoschem atfahrtojumeem, ar spehji peeaugoschu sparui, ka ari zaur to, ka meesa teel wispahrigi un meetigi ar barojoschu weelu apgahdaba.

Ar gara peespeeschanos un barbibu tas naw zitabi: mehreni un ar ismanu pawairots gara darbs pawairo gara spehkus; pahrlaeziga peespeeschchanahs tos nogur-

Bet wehl no daudj leelaka swara ir, kad semkopis mineralistku augu baribas weelu wairumu pasihst, to augi tifai no semes war nemt, un te nu ir limija, kas zaur statistku aprehkinaschanu drofchi usrahda, zif daudj katra plauja no katra minveratu weela is semes pa-nem; tas ir pa zif daudj wina semi noplizina un zif atkal waijadfigs semei atdot zaur mehloschanu.

Wisupirms ir fosfora fahbe, kas to wehrtigako mineralistku baribas weelu peeschir augeem, kureem sewischi fosforaschabe ir ne-peeseschama preelch pilnigas sehflu un graudu isgatawoschanas. Kad nu awama seme loti maj fosfora fatura un tatschu katra gada ir wina wairaf jeb mafaf waijadfigs preelch jaimu plauju radischanas, kad scheit ir semkopja usdewums, par to gahdat, ka wina seme truhstoscho fosforu alafsch atkal atdabon, kad tai buhs nest labu plauju falmós un graudds.

Gandrihs tilpat swarigs, ka fosfora fahbe, ir kalis, ka baribas weels preelch augeem, tifai ar to ischkiribu, ka pee mums gandrihs wijas semes fortes no kalija wehl naw nabagas, kurpretim daschas zitas kulturás semes sawu dabijfo kalija bagatibu pa wijam jau ir patehrejuschas, tahdus augus wairaf dehstidamas un sehdamas, kam pulku no schi weela (kalija) waijadfigs, ka p. p. rahjenus, beetes, kartupelus, ahbolinu, apinus ic., ta ka tur semei scho weelu jau ir waijadfigs peewest. Kad mehls Balteefchi preelch muhtu fainneezibas apstahkteem wehl ne daudj skaidras naudas par kaliju isdodam, tad tas tomehr wiseem ir pasihstams, ka kaliju faturoschee pelni un laba wirza katrai semes fortei geld un ihpachi labus panahkumus isdod uf plawahm, un tadeht scho mehflu materialu waijadsetu kattram labam semkopim kragt un goda turet.

No teem wehl pahrejeem 6 mineralu weeleem ir kalfis un swirgids (krams), no kureem augi lapat ne masu dalu preelch sawas baribas isleeto, sewischi kalfi pagehr wairaf ahbolinsch, lapu un pahschu augli, kamehr falmu augli patehre daudj wairaf swirgida (krama). Bet par laimi scho abu weelu wairafahm semes sortehm netruhst, lai gan weetas atgadahs, kur kalka leetoschana daudj palihfs, ta ka uf tahdahm weetahm uswests kalfis, smilts jeb smilts mergelis brijnumus padara.

No beidsamajahm 4 mineralu weelahm pee statistkas aprehkina-schanas jau tadeht newar buht runa, ka wisi augi no winahm nem tifai loti masas dakinas, un ka wijahm awamas semes sortehm scho 4 weelu, ka: sehra, natriuma, dsels un flora naw ne kad truhkums.

Kad nu scheit schihs rindinas wehl turpinaju atskata uf semes spehku atlihdinaschanu, kurus seme zaur plausahm jaudejuse un kurus

dina un nosaké. Ka schim isteikumam ir teefa, to redjam par peem. pee behrneem kas jo agri fahf skold eet un ar mahischanos un skolas darbeem pahrlaezigi teel ap-kranti. Ka sinams, gara darbiba noteel zaur weeleem un spehkeem, kas atrobahs sma-dsenes; ja nu no scheem teel wairaf isleetais un notehrets, ka zaur meera brijscheem — meegu un baribu — war atlihdinat, tad wiss tas japerzeesch gara darba spehji-bai. Kad teiz, ka skolneeki wehlatós gabds to neturot, to senat solijuschji, tad pa leelakai dalai maina ir gan peeleekama leelai pahrschahdinaschana un peespeeschana, un ja pee pirmahm noguruma sihmehm peetaupischanas un atspirdinaschanahs neteel eewehrota, tad wehlat gruhti wairs war scho laiti par labu greeft.

Lihdi schim mehls esam mehrenus, bet daudstahrt atfahrtoschos kairinajumus, ka ihstu apzeetinaschanahs pamatu mahjijusches pasihst. Tapat tas ir ar ahrigem dabas un gaisa eespaiderem, lai gan daudjreis tas ne-israhdahs til skaidri un ween-fahuschji. Kas pee juhwas, waj kalnds spirdsinadamees wairaf nebelas pawada un tur klacht ar ihstu sinu schini noluhfa isturahs, tas ari pateek mafaf fahjutigs, pret aufstumu un karstumu, leetu un wehju pahrnahs uf mahju; bet kas nepratigi, ar neujmanibu sawu wafaras spirdsinaschanos eesahl, domadams, ka kairu gais islabojot kluchdas, waj ari ka pee juhwas newarot ja-aufstetes, tas drofchi tapat ar aiskarfumeem un laulu fahpehm pahrnahs, ka tahdu darbu neapraduschais no wingroschanas un aireschanas dabuh pumpas un karstuma tulsnas un no kalnds fahpochanas lihkus gurnus. Bet ari sche tas der eewehrot, ka kairinajumeem ar meesas spehji bu waijag kopá faderet, zaur to ween pehji atfahrtoschem kairinajumeem un waijadfigas meesas fahpochanas wisi organi jeb rihti apradihs ar weenumehr fahngrafem kairinajumeem un ta tad ari apzeetinaschees pret beejgan bihstameem ahrigem dabas eespaiderem.

(Turpmal beigums.)

tai waijaga atpakaļ dabuht, ja tai nebuhs nabagatai palikt, tad ari japeesihmē, ka seme ne wifai masu dalu dabon tuhlin atpakaļ pehz plaujas zaur semē palikuschahm augu saknehm, rugajeem, nobiruschahm lapahm un seedeem, un tā peedshwojumi mahza, tad ar pareisa apskrahdashana palihds semi bagatatu pataifst zaur dabas spehku lihds darboschanos.

Stata mehslōs, it ihpashī kad tee nahf no labi baroteem lopeen un pee tam teef labi peeksoti, teef semei atdotas wifas 12 stahdu baribas weelas gandrihs pa wifam usflehgā formā; jo to datu, kuru labi barota lopa fermens no baribas preeksch dashadu organu atjau noschanas nem, wifsch dob atkal atpakaļ zaur isfahrnijumeem. Jo ir sinams, ka lopa fermens sewi zaur weelu mainu nerimstot atjauno un ka atschirto weelu dakas ir gandrihs tikpat leelas, kā usnemto. Us schi pamata atbalstotees, ir labi stata mehslī arweenu pilnigakā atlihdsinashana par no semes nemtahm augu baribas weelahm. Truhkst fainneezibā stata mehslu, semei pehz eegrofitas lauku kahrtibas arweenu pehz trim jeb tschetreem gadeem dot labu mehslōschanu, nu, tad waijaga tos tā sauktos mahkslas mehslus nemt palihgā.

Jr lahdoi fainneezibai daudf un labas plawas, tad tahs ir tas labakais lihdselkis lauku semes spehkus pa-augstinat; ir peedshwojumi mahza, ka tahdas fainneezibas spehji radit daudf wairak mehslu un labibas. Turpretim fainneezibahm ar maj jeb sliftahm plawahm ir jafaujahs ar weenu ar mehslu truhkumu, kad neruhpejahs par bagatigu lopu baribas audsinashanu laudōs.

Semkopis, wifu scho eewehrodams, nu warehs kertees pee statiskas weelu aprehkinashanas, zil daudf slahpekta, fosfora skahbes un kalija tee dashadi kulturās stahdi zaur plauju semei atnem un zil daudf atkal no scheem trim baribas weeleem tanis dashadōs mehslu lihdselkōs semei ja-atdod, ja grib lai seme arweenu nefs bagatus auglus. Preeksch statiskas weelu aprehkinashanas derehs schihs kimiski nodibinatās tabeles kā taifna zela rahditajas.

Pirmā tabele.

Puhra weeta semes paleef nabagata no weenas plaujas:

	Fosfora mahz.	Kalija mahz.	Kaltu mahz.	Swtrg- ida (krama) mahz.	Slah- pekta mahz.
No 1000 mahz. kweeschu grandu par	8	5 ¹ / ₃	2 ¹ / ₃	1 ¹ / ₂	20 ¹ / ₃
" 1000 " kweeschu salmu par	2 ¹ / ₅	6 ¹ / ₃	4 ¹ / ₂	31	3 ¹ / ₅
" 1000 " rudju grandu par	8 ¹ / ₂	5 ¹ / ₃	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	17 ¹ / ₂
" 1000 " rudju salmu par	2 ¹ / ₁₀	7 ³ / ₄	3 ¹ / ₂	23	2 ⁴ / ₅
" 1000 " meeschu grandu par	7 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	6	15
" 1000 " meeschu salmu par	2	9 ¹ / ₂	3 ¹ / ₄	26	4 ⁴ / ₅
" 1000 " ausu grandu par	6 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂	1	12	19
" 1000 " ausu salmu par	2	9	3 ¹ / ₂	20	4
" 1000 " firmu grandu par	8 ¹ / ₂	10	1 ¹ / ₄	1 ¹ / ₅	35
" 1000 " firmu salmu par	3 ¹ / ₂	10	16	3	10 ¹ / ₂
" 1000 " wihku grandu par	10	8	2	1 ¹ / ₃	44
(lehzaji lihdsinajahs sirnajeem)					
No 1000 mahz. pupu grandu par	12	13	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₅	41
" 1000 " pupu salmu par	3 ¹ / ₂	18	10	3	16
" 1000 " fark. ahbolina seena par	5 ¹ / ₂	18	20	1 ¹ / ₂	21
" 1000 " timotejas seena par	7	20	4 ¹ / ₂	22	18
" 1000 " plawu seena par	4	13	4 ¹ / ₂	14	14
" 1000 " kartupeku par	1 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	1 ¹ / ₅	1 ¹ / ₅	3 ¹ / ₄
" 1000 " pufsjaufu kartupeku lafsu par	1 ¹ / ₂	4 ¹ / ₃	6 ¹ / ₂	1	5
" 1000 mahz. gowu rahzenu par	1 ¹ / ₂	4	1 ¹ / ₃	1 ¹ / ₅	2
" 1000 " gowu rahzenu lapu par	1 ¹ / ₅	4	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	3
" 1000 " wihku satbaribas lihds seeдем par	2 ¹ / ₂	6	5	1	5
" 1000 mahz. ahbolina sehla lihds seeдем par	1 ¹ / ₂	4	5	1 ¹ / ₃	5
" 1000 mahz. sehklas ahbolina lihds ar graudeem un salmeem par	8	21	16	3	14 ¹ / ₂
" 1000 mahz. ausu satbaribas lihds seeдем par	1 ² / ₃	7 ¹ / ₂	1	5 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂

Otra tabele.

Puhra weetai semes teef atdots:

	Slahpekta mahz.	Fosfora mahz.	Kalija mahz.	Kalta mahz.
Ceksch 25 birkawahm labu pufsatrepejuschu gowu mehslu	36	22	10	30
" 25 birkawahm labu pufsatrepejuschu sirgu mehslu	45	30	15	25
" 25 birkawahm labu pufsatrepejuschu aitu mehslu	60	50	15	80
" 1 maija laba superfosfata a 6 pudi = 240 mahz.	1	40	—	—
" 1 puhra labu pelnu a 150 mahz.	—	3	10	36
" 1000 mahz. zilweku isfahrnijumu	4	4	2	1
" 1000 " labu frischu mihsalu	2	1 ¹ / ₂	3	—

Nauda teef rehkinata pehz semkopibas wehries weena mahrzina slahpekta, amonijaka formā, 30 kapeikas, weena mahrzina fosfora skahbes lihds 15 kap. un weena mahrzina kalija lihds 5 kapeikeem.

(Turpmat beigums.)

Wisparigā dafa.

Par dshiwibas apdroshinashanu.

Zil fwehtibas un labuma dshiwibas apdroshinashana ari atnes, tad tomehr wehl toti maj pee winas nem dalibu. Tas nahf no tam, ka us scho leetu greesch pa daudf maj wehribas, jeb ari no tam, ka toti daudseem schi apdroshinashanas wihse pa wifam wehl fwešča. — Zil labi tas ir, kad mahjas un lauki ir apdroshinati, un ja nu mahjas aprij uguns-leešmas, jeb laukus nomaitā krufa, ka tad apdroshinashanas beedribas ismaksā skahdi. Tahdā wihse apskahdetee zeesch tikai maj skahdes.

Rā man schkeet, tad daudsi nemas wehl nesin, kas tas ir, dshiwibu apdroshinat.

Mihskais lastajs, maj nebusi jau daudfreis peeredsejis, ka kad kahds familijas tehws jeb laulats draugs mirst, ka tad daudfreis atpakaļ palikuschee (seewa, behrni uc.) kriht leelakā truhzibā? Zil daudfreis nenoteek, ka tahdi atpakaļ palikuschee, kas preeksch aifgahjuschā nahwes bija pahrtikuschi un wareja wehl ziteem sneegt palihdsigu roku, nu pehz wina nahwes zeesch nabadsibu un teem palihdsiba jaluhdsahs no ziteem. Un waj tē nu nebusitu it labi, ka kahds simts jeb warbuht ari tuhstots rublu buhtu tahdeem pee rofas, ar ko tam leelakām launumam, proti truhkumam isbeht? Es domaju, tē gan ik weens atbildehs ar ja. Bet kā nu pee tahda palihga kluht? Kur lai tos simtus nemt? — Tē nu aba ir ta dshiwibas apdroshinashana.

Proti, katrs war sawu dshiwibu — zitas wihses isnemot — tahdā wihse apdroshinat, ka pehz wina nahwes wina laulatai draudseni jeb behrneem, ar wahrdu fakot wina tuwakām mantineekam top no dshiwibas apdroshinashanas beedribas 100, 500 jeb 1000 — ja warbuht pat 10,000 rublu ismaksati. — Bet tā ka nu ne weena beedriba newar pate no sewis maksat, tad tam, kas sawu dshiwibu apdroshina, gadsfahrtigi kahds masuminsch winai jāmaksā. Mafjas wairums skahw sakarā ar apdroshinatā wezumu un apdroshinatā kapitala leelumu.

Beenemim R. R., kas tagad 22 gadus wezs, apdroshina sawu dshiwibu us 1000 rubleem tahdā wihse, ka tee 1000 rubli pehz wina nahwes wina tuwakām mantineekam top ismaksati, tad winam gadsfahrtigi dshiwibas apdroshinashanas beedribai jāmaksā kahdi 20 rubli. War gan gaditees, ka wifsch jau pehz weena jeb diwi gadeem mirst, un tā tad tikai kahds 20 lihds 40 rubleem maksajis, tad tomehr top no minētās beedribas wif apdroshinatee 1000 rubli ismaksati. Waj tas nu nebusitu teizami, ka atlikuschai draudseni uc. tahda palihdsiba taptu pasneegta! Ar to nowehrstu daudf asaru.

Bet sinams, ja sawu dshiwibu apdroshinatajs 50 gadus peedshwotu, tad tam gadsfahrtigi lihds 20 rublu maksajot, buhtu eekrah-

jees 600 rublu, tad tomehr wehl ne 1000 rublu. — Bet waj ari daubsums to ir, kas til leelu wezumu atšneeds? Tā tad, ja nu minetais maksatajs nebuhtu dšihwibas-apdrošinasšanas beedribai maksatis, bet tapat krahtis, if gadus tos maksajamos 20 rublus atšidams, ir tad winam tikai 600 rublu buhtu, ja auglus nerekhinam. An waj tad til weegli kahds to if gadus apnemsees, bet kad winsch buhs eefahjis dšihw. apdr. beedribai maksat, tad tam jamaksa un no tam ari ne-atrausees. — Bet buhtu winsch jau pehz 5 gadeem pehz eemakššanas miris, tā tad pašam krahtot tikai 100 rublu, un no beedribas tomehr taptu pilni 1000 rubli ismaksati. Waj ta nu naw leela starpiba?

Sinams, beedribai ir ari sawi nofazijumi, kas ispidami, p. p. apdrošinatais nedrihst ne weenu gadu no maksšanas atrautes r.

Kreemu dšihwibas apdrošinasšanas beedriba atrodahs Peterburgā. Bet apdrošinasšanas nem ari preti šchis deedribas agenti, kas šchē jeb tur Baltijā atrodahs. Turpat war dabuht jo sikhakas knas par apdrošinasšanu. Bes šchis jo wairal leetotās apdrošinasšanas wihses ir wehl zitas.

Tē gribu til wehl usshmet ihšu pahrfatu par gadsahrtigo maksšanu pehz wezuma no tē aprakstītās wihses.

Gestahšanas wezums:	Gadsahrtiga maks it par 100 apdr. rubleem:	Gestahšanas wezums:	Gadsahrtiga maks it par 100 apdr. rubleem:
15—20 gad. wezs	1 rub. 85 kap.	45 gadus wezs	3 rub. 80 kap.
25 " " "	2 " 7 "	50 " " "	4 " 62 "
30 " " "	2 " 36 "	55 " " "	5 " 72 "
35 " " "	2 " 71 "	60 " " "	6 " 95 "
40 " " "	3 " 18 "		

Apdrošinatees war par 100 lihds 10,000 rubleem. — Buhtu loti labi, kad kahda dšihwibas apdr. beedr. tahdu pilnigu aprakstu lihds ar maksšanas tabelem laikrafteem peedotu kahrt, tad waretu if weens pats pahrlcezinates.

Mihlais lasitajs, pahrdoma if šchi masa apraksta pats to leetu un tu redsest, ka dšihwibas apdrošinasšana atnes ihstu labumu. To masuminu, kas tem gadsahrtigi jamaksa, gan peetaupist, ja til taupigati ar minu apeesees. Bet eedomajees, ar kahdu preezigu un apmeerinatu firdi tu wares reij mirt, ja buhš jawejus tā apgahdajis. Tad ari tawejū tewi ar preeku peeminehs un noschahwesi, ja pat peetaupist wineem daudj asaru. Teits.

Dalshadas sinas.

No Gekshjemes.

No Peterburgas. Reisara Majestetes 25-gadu waldisšanas fwehtkeem par peeminu Peterburgas gubernas semsiwa domajot preeksh semneeku behrneem dibinat flimnizu.

— Finanzschu ministris, general-adjutants Greigs zehlis ministerijai preekshā sawu nodomu, atzelt akzist no fahls, bet tā „Now. Wr.“ šino, tad ministerija nepekritusi pilnigai fahls akzises atzelschanai. Dapehz efot, pehz tahs pašas awises sinahm, zehlees zits preekshlikums, pehz kura paliktu us eekshsemies isgatawotās fahls lihdschimiga akzise, kamehr us no ahrsemehm eewedamās buhtu akzise pa-augstinama, lai ta nedaritu eekshsemju fahlei til leelu konkurenzi. „Now. Wr.“ pee šcha preekshlikuma peeshime, ka muitas pa-augstinasšana us ahrsemju fahls to tikai sadahrdsinatu tahdās weetas, kurahm no ahrsemju fahls japahrteel. Jo ne-efot zerams, ka pehz muitas pa-augstinasšanas Kreewijā pašā us reisi til daudj fahls wareschot isgatawot, ka no ahrsemehm wairs nebuhtu waijadsigs peewest.

Par Kreemu kanzleru un ahrigu leetu ministri firštu Gortschakowu ahrjemes awises pašahwigi mehdsja sinot, ka winsch atkahrpees un ka wina weeta nahs waj nu grafš Schumalows jeb firšs Lobanows-Mostowkis, jeb atkal firšs Dondukows-Korfakows, un beidsamā laikā Walujews. Tagad Berlines awise „Post“ šino, ka laikam drihšā laikā Walujews tikschot ezejts par Kreemu ahrigu leetu

ministerijas pahrwaldneeku ar goda-wahrdū „wihskanzlers.“ Firšs Gortschakows patureschot kanzlera wahrdū, bet Kreemu ahrigas leetas newabischot.

Palihdšibas naudas preeksh dšeszeleem ir pehz walšis budscheta us 1880. gadu aprehkinatas us 9,500,000 rub. Tomehr „Now. Wrem.“ doma, ka šchis sumas nepeetiks, bet ka wehl waijadschis 44,544 rub.

Dakteris Wasiljews ir kahdā Peterburgas medizinas laikrafšā nodrukajis sawus eewehrojumu par dšeedasšanas eespehju pee-zilweka weselibas wezinasšanas. Pehz daktera Wasiljewa peerahdijumeem ir dšeedasšana no daudj leelakas wehrtibas preeksh isfargasšanas no delamahs kaites (Schwindsucht), ne kā wingroschana. Rakstitajs aishahda us to, ka leelās pilsehtās, ihpašchi pee fabriku strahdneekem, neteekot deefgan gahdats, ka dšeedasšana pareišā mehtrā isplatitos. Winsch pahrmēt skolū waldehm, ka tahs par daudj mas wehribu greeschot us šcho dabigo lihdsikli pret minetu flimibu. Wasiljews peerahda a) ka zaur dšeedasšanu kruhtis ahtraki attihstahs un ka teem zilwekeem wairal zeribas us weselibu, ihpašchi us plauschu weselibu, kas agraki eesahkuschchi dšeedat; b) ka dšeedataji gandrihš ne weens nemiršot ar delamo kaiti, kā tas redjams if statistiskahm sinahm, kas 25 gadu laikā Peterburgā krahtas, kur ihpašchi loti daudj zilweku ar šcho flimibu mirst.

„Waldbibas Wehstnesis“ isfludina Wisaugstako rakstu generalim Todlebenam. Raksts škan tā:

Graf Eduard Zwanowitsch! Schodeen pa-eet 25 gadi, no tahs deenas, kur Sewastopole zaur saweenotu eenaidneeku armijahm un flotehm tapa pirmo reisi bombardeereta. Muhšu kara-spehla waronu darbus eedomadamees, Es pateizibā atminu ari to, ka Zuhšu flawenais wahrds ir neschkirami saweenots ar flawas pilno, bes peemehra buhdamo Sewastopoles aishahweschanas wehsturi.

Wija apzeetinajumu sistema, kuru Zuhš eenaidneeku kahrtbuhšchanā isdarijat, kas tapat sawa skaita, kā ari eerotšchu sinā par mums bija daudj pahrafs, un daudj ziti wihrihskligi darbi, kas pehz Zuhšu padoma tapa isdariti, darija aplehgereššanas, pirmā laikā pehz skaita wahjai, bet zaur duhšchibu stiprai garnisonai eespehjamu, weenpadsmit mehneschus ilgi wifas eenaidneeku usbrukšanas atraidit, zaur to Kreewijas kara-wehsture ar jauneem flawas darbeem tapa pawairota. Pehz kara pabeigšanas meerigu darboschanos usfahtdami, Zuhš kā kara-inscheneeru general-inspektora palihgs zaur sawu kara eemantotu ismanu darijat loti daudj laba preeksh weena no muhšu swarigakeem kara-buhššanas sareem, zaur to ka Zuhš nefawejatees tos peenakumus, ko Es Zums biju ustizejis, pašahwigi ar jo leelu ruhpihu ispidit. Zuhšu flawenā peedalischanahs pee ne sen pabeigtā kara, kuram zaur Plerwnas krišchanu un zaur Dsman-pašchā armijas faguhšschichanu tapa uslikts kronis, Zuhšu neapfudama darbiba pusotra gada laikā, kur Zuhš aktiwās armijas wirskomandeera amatu ispididat, Zuhšu ruhpiha un gudra rikfoschanahs, zaur kuru muhšu kara-spehls wareja sawu peenahskumu, kas tam tapat pee eenaidneeku, kā ari zaur Muhšu eerotšcheem atkwabinato semes gabalu eenemšanas bija uslikts, peenahzigi un sekmiigi ispidit, — dod Zums jaunū teesibu us Manu atšihšchanu.

Šchos Zuhšu leelos nopelnus tronim un tehwijai par labu pareisi eewehrodams un wehledamees, Zums šchāt eewehrojama deenā sawu firšnigu pateizibu parahdit, Es esmu Zuhš, zaur schodeen waldidamam senatam peesuhstitu ulasu, ar Zuhšu pehznahlameem eezehlis Kreemu walšis grafu kahrtā.

Es paleeku arweenu Zums labprahhtigs.

Originals ir no Reisara Majestetes pašcha Wisaugstakas rolas parakstis:

„Zuhš pateefigi mihledamais un pateizigais **Aleksanders.**“

Peterburgas angstakahs dahmas efot nodomajuschas, dibinat ihpašchu kapitalu preeksh goda-algu ismaksšanas par mebiziniseem raksteem, kas no ahrskehm šaraksiti.

Par Austruma-Sibirijas general-gubernatoru tapšchot, kā „Nowosti“ šino, general-adjutants Meschtscherinows ezejts.

Riga. No Rīgas aprinka kara klaušības komiķijas teef finans darīts, ka preekšč Rīgas aprinka nolikti ūchee eesauščhanas termini-

Preekšč 4. kantona uš 1. nowembri.

" 3. " 6. "

" 2. " 12. "

Komiķijas sehdeschanas buhs Rīgas Latw. beedribas namā.

Riga. Pee Mahrtna draudses par palihga mahzitaju eewehlets un no Rīgas pilsehtas konsistorijas apstiprinats Rahrlls Stoll, Deepfalnes un Westenes draudses mahzitaja dehls.

— Wisaugstaka, kara-ministerijai dota pawehle, pehz „Now. Wr.“ finahn pawehl, ka tad, kad ūhogad eesaužami jaunelli buhs deenesta eestahjušchees, wifl 1874. un 1875. gadās deenesta eestahjušchees ūhji-neeku un leelgabalneeku ūaldati (infanteristi un artileristi) no aktiwa deenesta ja-atlaid un pee referweem japeeskaita. Par ūhtrneeku (kawaleristu) un ūhjoschu leelgabalneeku atlaiščhanu tiks iūlaida iħpa-ūcha pawehle. Tahdās kara puldās, kurās pehz ūhogad nemamu kara-wihru peedalischanas ari tad, kad 1874. un 1875. gadās nemtee kara-wihri jau atlaiūti, buhtu wairaf ūaldatu ne kā preekščrakstās noūajits, ir atlaiščhami til daudj 1876. gadā nonemti kara-wihri, kamehr ū-ūneeds ūlumigu ūkaltu. Tā tad waretu gaditees, ka tikai 4 gadus aktiwa deenesta ūbijuūchi ūaldati jau tiftu pee referweem peeskaititi, kamehr toem pehz ūluma buhtu 6 gadi frontē jadeen.

Rīgas Latweeūchu palihdūibas komiteja preekšč eewaino-teem un ūlimeem kara-wihreem iūsludinajuūe ūawu pahrūtati, iū kura redūams, ar ūhdu ūekmi ūchi teizamā komiteja ūrahdujuūe. Komitejas eemehchanas bijuūchas 12,450 rub. 46 1/2 ūap. (no ūam wairaf ne kā 11,000 rub. ūanahjis iū Rīgas un Wiūdemes). Preekšč ūaweem mehrkeem iūdewuūe komiteja 8778 rub. 55 ūap. Atlikums no 3671 rub. 91 1/2 ūap. tizis noguldits pee Rīgas Latweeūchu beedribas uš 5. prozentehm, kā paūlahwigs kapitals palihdūibas ūneegūchanas dehl eewainoteem un ūlimeem kara-wihreem un wiau peederigeem.

Uš wifseem dūselfūzeteem taps turpmaf weenadi krahūoti wagoni eewesti. Pirmahs klases wagoni buhs ūili, otrahs klases — dūselteni un treūchahs klases — tumsch-ūali.

No Wez-ūeebalgas, par atbilde tam ūinojumam no Wez-ūeebalgas „Baltijas Semtopi“ Nr. 35. *)

ūcha gada 19. junija draudses konwentē ūemneeku pagastu aiūstahwi, ūas beū muiūhneeku peepalihdūibas, no ūewis ween, lonē ūūhetrus draudses ūkolas ūkolotajus, atūina par waijudūigu, weenu ūkolotaju atlaiūti, tadeht ka ūchinis pehdigās gaddās muūūu draudses ūkolās ir 30 ūkolneeki maūaf ne kā agraf bija un peezi ūkolotaji pee 80 behrneem konwentes wihreem iūlikahs pa daudj; jo draudse — jeb labaki ūafot ūemneeku pagasti — bija palikuūchi ūkolotajeem 1000 rub. ū. lones paradā. Sinotajs iūūaka, ka ūchis paradūs zehlees wežas ūkolas-behrnu gulamās laūchas iūplehūot un ūkolas ehlu pahrlabojot; — tas naw wis tairniba, ūemneeku pagasti par ūawu naudu wiūu pahrlaboūchanu pee draudses ūkolas iūdarija un ne wis no ūkolas-behrnu ūkolasnaudas; jo war jau ūapraūti, ka no 80 ūkolneekeem newar til daudj eenahūti, ka ūūhetreem ūkolotajeem waretu 1800 rub. lones aiūmaūaf, kad leelaka dala ūkolas-behrni til ween 12 rub. par gadu ūkolasnaudas maūfā un til ween 15 ūkolneeku ir, no kureem daūchi maūfā 30 rub. un daūchi 40 rub.

Ar ūhdu ūemneeku pagastu aiūstahwi noūpreedumu mahzitajūs ūuleke iūs negribeja apweerinatees.

ūamjelgawas aprinki taps ūchini gadā pirmā kantona re-ūruūchi 1. nowembri un otra kantona reūruūchi atkal 6. nowembri ūafaukti, un ne wis otradi, kā muūūu awiūes 39. num. zaur miūe-ūchanos bija ūinots.

No Wez-ūebers. Pahrī nedelas atpafaf pee mums notika ūchahds jozigs atgadijeens: ūahdas mahjas ūaimneeks pahrūhkoja ūawas bites. Bet weenas bites tā bija ūaūrdejuūchahs, ka nemas ne-wareja eet tuwunā, ja negribeja dabuht duhreenus. ūaimneeks ūahw gluūchi beū padoma. Tē winaam teef ūahūtiūs, ka tuwejā krogā eūot

ūahds wahrdotajs, ūas bites no durūchanas zaur wahrdeem warot at-turei. Brihnuma daritajs top ūeigūchus atūaukti. ūchis ari pehz leelas ūuhgūchanas apūolahs ūawu brihnuma darbu darit, ja rubli maū-ūaūhot. Baronis nu tumojahs, ūawus trihsdeminus krustus meūdams, biūchu tropam. Bet tamu poūtu! Bites ari paūcha warona netaupija. Wihrinūch dabuja no bitehm tahdu pehreenu, ka waijudūeja ritenu rite-neem beū zepures aiūūmauūti. Tē nu gan ūautini dabuja ūkaidri pahr-leezinatees, ka tahdam wahrdoūchanahm naw ne ūahda ūpehka. R. G.

Audūumuiūchas tilts. ūchis tilts web pee Audūumuiūchas (Neu-Friedrichshof) pahr ūuzi. Pee ta ir labi prahwa dūselme, kurā pa wafaru ūirgus peldina. Deemūehel tani pahrīs ūilweku noūliħūūchi. Preekšč ūahdeem pahrīs gadeem tur ūahda ūeewa ar ūirgu un rateem no tilta eekrita upē, bet par laimi kūahwa iūglahhta no ūrahdneekeem, ūas pee tilta ūrahduja. Daūchi teizahs netahū no ta, pretim ūlūinu ūapeem, ūpokus redūejuūchi; bet tee finans waj nu melo jeb winu ūan-taūija teem ūpokus rahdujuūe. ūahds wezs ūaimneeks, ūas ūahda ganu-ūehna beedribā tur ūeūelejis, ūahūta, ka teem uūbruzis ūahds pahrdoūigs, peūeks wihrs, ūas tos pehrdams pahrduūinis liħdū mahjahm. To newar ūitadi uūūatit kā par meleem; jeb — warbuht ūahds niħu-polis buhtu ūpoku preekščā ūahdujīs? J. B.

ūeepajas. Iū tureenes rakūtiūs 4. oktobri awiūei „Weser-Ztg.“ ka auka, ūas beidsamās deenas ploūūjuūees, eūot pa wiūam noūoūtiūūi buhwejamo dambi juhrā preekšč ūeemas oūtas. ūahdes zaur to no-tizis par ūahdeem 30,000 rub.; buhwes darbi tiksot uū ilgaku laiku aiūūaweti. Oūtas dūilums, iħpaūchi ūtarp abahm maūajahm baħūahm, maūinajees no 19 uū 14 1/2 pehdas un pa-eūūot ūahdas 10—12 deenas, kamehr paūpehūot iūraūti liħdū agrafam dūilumam. Dūilums oūtas preekščā maū pahrgruūijeem un eūot tagad 15 pehdas. Ja gribot tur to no walduūchanas preekūrakūitu dūilumu no 17 liħdū 18 pehdahm iūdabuht, tad eūot waijudūigs ūahdas 3 nedelas meerigs laiks waj ari ūemes wehūūch. Nebehdadami par wiūu auku, tomehr iū deenas eebrau-ūuūchi oūtā wairaf ūugu.

— ūeepajas pilsehtas weetneeku ūapulze ir nodomajuūti, eezelt iħpaūchu komiteju, ūas ūaūlahdu programu preekšč ūeifara Maūeūetes 25-gadu walduūchanas ūwehtku ūwineūchanas.

Iū ūehnas. ūehnas pagasts atrodahs ūurūemē, ūiūputes ap-riūki pee Wentas upes krahūteem un teef aprobeūūots no trim pagasteem: ūkrundas, ūudbahūcheem un Diūch-Dūelbas. Pagasts ir puūliħdū maū, tani atrodahs tikai 18 ūaimneeku. ūeūūiħwotaji ir puūe katoli un puūe lutertizigi. Wiūpahrigi nemot ūehnas pag. ūaimneeki ir brangi pahūtiūūchi, ūaderigi un laipni ūaudis, bet attihūtiba wiūā pagastā, tapat kā tureenes apūahrtejōs pagastās, maū manama. No weeūigeem walareem un ūitahm draudūigahm ūa-eeūchanahm ūche ne kā nesin, ja ūahūas un ūitas dūiħras nerekhina. ūehneneeki un apūahrtejo pagastu eedūiħwotaji rotajahs it newainigi un ūaimigi kā Paradiūes dahūfā, t. i. wini jahj to paūchu wezo labo, deūmit, ja nē peezpadūmit gadus wezo behro. ūas ahrpuūs winu pagasta robeūchahm noteef, tas wineem neruħp; wini zeeni parunu: tikai ūeeweūcheem peeder ūin-ūahriba. Gandriħū buhtu peemirūis ūinot, ka pagastu ari apzeemo 4 „Latw. aw.“ eūf. Iūtin brangi.

Katoku draudūei ir paūchai ūawa baūniza, bet ne tā luteru draudūei; ūchij ir jabrauz uū 2 juħdjes tahlo Embutes baūnizu. Tapat ari luteru draudūei naw paūchai ūawas ūkolas. Weidsamās trihs gaddās wina ūuhtija ūawus behrnus ūudbahūūchu ūkolā, bet ūawada eemesla deht zeen. kungs ūawas ūkolas ruhmes aiūleedja, tadeht ne ūas nelihdūeja, behrni bija ūajuhta uū Diūch-Altordūes ūkolu, ūas 10 werūtes attahlu. ūehnas un ūudbahūūchu pagasti peeder weenam un tam paūcham kungam, tadeht naw nebuht iūprotams, tadeht tas pret ūeh-neneekeem iūturahs til patehwisūchi. Katoku draudūei turpretim eet ar ūkolu daudj labaki. Winai ūkola atrodahs katoku zeen. mahzitaja muiūchā. Wiūu to eewehrojot, buhs gan noūrotams, ūiū gruhtu nahūahs, behrnus til tahlu ūkolā ūuhtit un ūa uū jo leelaku attihūibu buhs wehl ilgi jagaida. ūai nebriħnahs, kad ūafu, ka pagahjuūchā gadā iū ūehnas luteru draudūes gahja ūkolā tikai — 2 ūkoloni. Ne wis tadeht, ka wairaf newareja eet, ka behrni nebuhtu bijuūchi, bet gan tadeht, ka ūkola ir tahlu un paūchi neūpehū ūawu ūkolu uūturet, jo katokeem paūcheem ūawa ūkola, ka jau mineju un tadeht ne pee ūkolas buhwes, nedū ari pee ūkolas uūtureūchanas nepeedalijeem un luteri ween to neūpehū.

*) Redakcijā noūawejees.

Lehneneeki ir ari loti labirdigi un dewigi laudis. Wini palihbi kur til ween eespehjas. Tā ari pagahjuschā gadā katrs Lehneneeks dewa pehz eespehjas samu ahrtamu gan nauda, gan ari drehbes preekšč slimeem un eewainoteem kara-wihreem. Bet naw sinams, kur fchi nauda eemafjata un tas fazehlis pee Lehneneekeem, tā pats dširdeju, daschadas walodas. Lai nu schahdas runas isgaisinatu, tad naudas fanehmejam wajadsetu masaf kwitanzi usrahbit, tā naudu eemafjasis peenahzigā weetā, lai zilweli paliftu meerigi un sawas runas nobeigtu.

Beidsot wehl gribu peemiret, tā lautu raišhu Deews Lehneneekeem schogad, pilnigi iwehtijis, tilai wafarejs dabuja zaur faufu laifu drufku zeest un isdewa mehrenu raišhu.

Zelgawas apfahrtne, tā dširdeju, fainneeki fuhdsahs, tā kartupeli, ihpafchi stiprā mahlu seme, naw labi isdewufchees, bet Lehneneekeem, gods Deewam, tee ir itin brangi augufchi un tilai retam eepuwufchi bet tomehr zena jau tagad fneedsahs no 65 lihbi 100 kap. puhra.

Lehneneeki netaunojees, tā winu pagasla lofchnadams winu no fhehpumus noklausijos un tagad tos ispaufchu. Lai gan warbuht wehl ilgi buhs gaidams, lihbi Lehneneekeem atnahks jo labaki laiki, tad tomehr zeriba atleet, tā tas reij notifs. Lojchnatajs.

No Dinaburgas sino „Now. Brem.“ tā tur 8. oktobri, pulkstēn 2. no rihta, pastam no pilsehtas uf Warfchawas dšelfszeta stanziu brauzot, usbrufufchi 4 blehšchi. Tomehr 6 rewolwera schahweeni tos aishaidijufchi.

Leifchu literariffas beedribas dibinadama fapulze 14. oktobri isdewahs un weda pee beedribas dibinaschanas. Beedribas statutes nospreeda pehz Latweefchu literariffas beedribas statutehm fastahdit. Par preekščneekem iswehleja schahdus lungus: Jakobiju is Klaipehdas, Doelkeli, Preibifchu un Siemeringu is Tilfites, Nesselmanu is Karalautfcheem, Bezzenbergeru is Gettingenes un Hoppi is Insterburgas.

No Schlifelburgas. Wehra, kas 2. oktobri trafoja, ir daudf upuru pagehrejufi. Reifara Meljandra II. kanali ir peezpafsmi fugi nogrimufchi, pee Kofchfina bahlas trihs. Tapat ari pee Ladogas efara salahm daudf laimas ar wifu lahbinu aishahjufchahs boja. Pafafcheeru twaifoneem bijufi gruhra zihniſchanahs no Peterburgas uf Petrosawodfku brauzot, lamehr tee pahbraufufchi pahr efaru; tā par peem. twaifonis „Nema“ bijis trihs deenas zela, lamehr tam isdewees Swirā cebrauft.

No Maslawas. Awifchu „Mosk. Wjed.“ telegrama sino, tā twaifons „Luife“ kas fchowafar no Sweedrijas samu zelu usnehma, laimigi faneedsis Zenifefas upes grihwu, eenehmis tur labibas lahbinu un dewees 9. septembri atpafat juhra.

— Maslawā ir 4. oktobri nomiris pafifstamais Kreewu wehsturneeks Sergejs Michailowitfchs Solowjews. Solowjews, kahda garidfneeka dehls, bija 1820. gadā dšimis, apmelkeja I. Maslawas gimnafiju un eestahjajs 1839. g. Maslawas uniwersitetē. Filologijas fakultetes lufsu pabeidfis, tas dewahs uf ahrfemehm. No toreifeja luratora, grafa S. G. Stroganowa ufaizinat, lai tas pee Maslawas uniwersitetes peenem Kreewijas wehstures profesora weetu, S. M. Solowjews fahka it fefmigi darbotees. Leelu wehribu greefa uf sewi wina Kreewijas wehsture, kas 1851. gadā fahka isnahft un kuru tas gadu no gada turpinaja. Solowjews jau fen flimoja.

Maslawas femkopibas beedriba ir nolehmuft dot felta medalu par isgudrofchanu, kahdā wihfē wiflabaki labibas kufains inihzinams, kas pehdejā laika Gefich un Deenwidus-Kreewija pee labibas til daudf fahdes ir darijis.

No Halbstades (Taurijas gubernā) sino „St. Pet. Ztngai“ par negehligu nofeedfibu, kas paftrahdata tureenes menonitu kolonija. Preekšč kahdahm 14. deenahm usgahja, tā diwas afas bija fagifstetas, tā domā, zaur Tschigakeem, kufus polizija un aprinka pahrwalde bija fadufmojuft. Uhdēni isfmetot atrada afā lihbi mahrzimu leelus arsenika gabalus. Trihs zilweli jau ir nomirufchi, kahdi peezdesmit wehl gul flimi. Laime, tā ahrfka palihdšiba ir pee rofas. Beederigai teefai ir par fcho atgadijumu peefuhfita fina.

No Zekaterinodares (Rubanas apgabala) sino, tā tur 27. septembri, pulkstēn 9. wafarā, notifufe stipra semes trihzejchana. Trih-

zejchana willufehs daschas sekundes. Wispirms dširdeta ruhſchana, tad notizis stipris gruhdeens, zaur kuru wairaf ehfu tapa fatrizinatas.

No Sewastopoles. „Kronf. Westn.“ sino is Sewastopoles, tā tur pfofotees lipigs drudfis. Slimiba parahdotees wismairaf starp faldateem un ftrahdneekem. Pee ismekleſchanas ir israhdijees, tā pehz pehdejā kara lihki no faldateem, kas pehdejā karā bija eewainoti un Sewastopelē mira, loti fefli apratti, tā tā leetus daudf weetas fenti no fahrteem jau noftalojis. Domā tā drudfis zehlees zaur nelabo gajfu, kas no fcho lihku puhſchanas rodahs.

— No Sewastopoles sino par fawadu nelaines atgadijumu uf tureenes dšelfszeta. Kahdā tuneli pafafcheeru wilzeens uffrehja lopu pulkaut wifufi, pee tam fſchetri wehrfchi tapa nogalinati un lokomotiwā, tā ari dafchi wagoni noftrehja no fteedehtm. Zilweli netapa eewainoti. Israhdijahs, tā zeta pahrwalde bija atlahwufe, zaur tuneli dšiht lopus.

No Brest-Litowffas. Ehrmots atgadijums istraujeja nesen Brest-Litowffas un apfahrtēnes Schihdus. Kahds wezs Schihds ar dehlu til flifiti fatifa, tā beidsamais nodomaja zaur uspirktu fhepfawu tehwu notaut. Wifufch fatifha ar kahdu femneeku, kas apfolijahs wezi, kas tani laika tairfjahs isbraukt, par 25 rubteem west meſchā no dšihwibas uf nahwi. Preekšč fhepfawibas isdarifchanas — lai faka fo fazidams — wajaga aifween drufku duhſchahs, un tā muhfu femneezinam, kas meſchā wezi gaidijis, isflifahs daudf omuligaki, fawu launu apfinu zaur pateesu bifti atweeglinat, ne tā zaur breefmigu nofeegumu apgruhtinat — ihft, tehms dabuja fawa kreetnā dehliņa launo nodomu fšaidri finat. It fatizigi isgudroja nu fhepfawa un nodomatais upuris abi lopā, tā laundari fodit: wezais Schihds atdewa femneekam fawus fwahrkus, lai tas waretu peerahdit, tā fhepfawibu isdarifjis; tad wezis ufluhofa fawu jauno beedri par fargu, ja dehls warbuht wehl kahdu otru fhepfawu buhtu uspirzis. Darifchanas isdarifjis, wezais greefahs atpafat uf Brest-Litowffku un dewahs tairni uf rabinu, kufam isjuh-djeja wifas behdas. Rabins, pawehlejis wifem par fcho leetu kufu zeest, atairinaja otrā rihta dehlu pee sewis un stahfija tam aif bailehm fihwam palifufcham, tā winam isgahjufchā nakti rahdijees fapni tehwa fhepfawas upuris, kas prafijis atreebifchanas; dehls lai nahlot uf pulkst. 12. fawu teefneſchu preekščā. Rabins pa tam fapulzinaja draudfes zeenigahs lozeklus fawā ifabā, to zaur preekſcharamo bija noſchfchris dimās datās. Aif preekſcharamā fhepfahs fhepfawibas nodomatais upuris. Noliftā laika atnahza dehls un tita no zeenigahs fapulzes it kufi fanemts. Rabins beidsot pret preekſcharamo pagreefees, runaja dobjā balfi schahdus wahrdus: „Winas pafauls dšihwotaj, tu rahdijees isgahjufcho nakti man fapni un airinaji fawu dehlu pee teefas. Taws dehls ir fcheit. Likumigs fogu fšais ir fapulzets; es wadu fcho teefu un apfolu tew, juhs itteefat pehz muhfu fw. likumu bahrguma. Tagad runā tu. Mehš gaidam tawas tairnas apwainofchanas.“ Cedomatais aishahjejs kufinaja preekſcharamo, eefahfjehahs trihs reifes un fahka tad stiprā balfi apjuhdet. Bet til fo wina balis nahza dširdama, tad dehls palifa lihā bahls, fahka lihgotees un nokrita pee semes. Ziti tuhlt peefkreedami atrada, tā wifufch aif bailehm bija azumirfli miris.

Profurors ne-efot ar schahdu teefafchamu wis weenis prahfis, bet pawehlejis rabinu, tā leelato mainineeku pee jaunā Schihda nahwes, apzeetinat un fahft ismekleſchānu.

Politifks pahrfkats.

Rigā, 15. oktobri. Solisberi nesen turejis kahdā eeweh-rojamā fabeedribā runu, kufā wifufch, tā protams, ari aifnehmis tagadeju politifas stahwolli. To daridams wifufch ihpafchi Kreewiju aifſchris, preekšč lam winam tatschu nebija ne kahda eemeſla, wifu mafaki winam nepeenahjajs to isfazit, jo Anglija ar Kreewiju tatschu fchim brihſcham dšihwo draudfīgā fatifſchana. Kad nu kahdas walstis dšihwo atlahta eenaiddā, weenu ar otru karo, tad to til smalki nenem, kad kahds fihws, pat nepateefigs pahrmētums jeb usbrufums ispruhft; turpreti meera buhſchana tas pa wifam naw atkaujams, ir ar ihgnumu atraidams. Wifas leelafas ahrfemes awifes, schahdu peeflahjigu likumu politifas fahfihwē atpinufchahs, ari nehmuſchahs mineto Solisberi runu pahrfpreekſt un daschas ari fawu noſcheloſchānu isfajizufchahs. No Solisberi ar fawu runu gribejis? Kas to

war wifu issinat, waj winsch ar to gribejis issazit Angku wispahrigu prahntu, jeb winsch nodomajis Anglus greeft us ihpafchu politikas zetu. Ko nu wifus nodomus waram ispehtit, bet mums schkeet, fa Angku launa firdsapfina politikas leeta pee tahda spreeduma peespeeduise; jo Anglija pret Kreewiju naw ta isturejusehs, fa wina waretu ihpafchi us Kreewijas drauga prahntu pret sewi zeret, un ta tad eerauga Kreewiju par sawu turpmafu pretineezi, tapeh; tai, lai ari tikai ar wahrdeem, taifahs usbrukt, fa to mineta runa peerahdijuse. Launs prahts wehl naw idarits darbs, tapeh; ari mums naw jadoma, fa jau farsch preeksch durwin.

Par Spaniju runajot japeemin, fa kahdas tureenass pawalsties ir tikufchass no leelahm breefmahm peemelletas. Tur bijuse breefmiga auka ar leeleem uhdens-pluhdeem fameenota, kas pahreeku fshadi nodarijuse. Wairak zeemu un pilsehtu tur appluhdufchi, ta fa wifu majak esot pahri par tuhstoschu zilweku dshiwibu uhdens wilnoss sawu galu atradufchass; kahdi 20,000 zilweku bes pajunta palifufchi; fshahde fneedsjotees lihds kahdeem 25 miljoneem, peh; tureenass naudas rehknajot. Pats kehnijsch aisdeweess us apstahdetahm pawalstihm, lai waretu to postu apflatitees, fo uhdens-breefmas pastrahdajufchass un fur wajjadfigs, list palihdsibu pasneegt.

Bijufcha Franzijas keifareene Eischenija nodomajuse zetot us Deenwidus Afriku, Zulu-eeschu semē, gribedama to weetu apmeklet, fur winaas weenigais dehls, jaunais prinzis Napoleons, tizis no Zulu-eescheem nokauts.

Ra walodas ispaudufchahs, tad Jakubs kahns, emirs Afganistanē, gribot no sawa waldischanas trona atkabpteess. Anglijai tas buhtu loti pa prahtam, tad wina tur waretu eepreekschu walbit, eefam wehl naw jauns waldneeks eezelts.

Wisjaunnafas finas.

Rigā, 16. X. 1879. No Kabulas un Kuschi sino, fa generalis Gougs isklaidiejis wairak tuhstoschu Mongoku, kas bija apstahjufchi Angku sehgeri pee Schuturgardanas grawas. Kabula 5 amata wihri noteesati us nahwi, tadeht fa tee nehmujschi dalibu pee kahda ne-atwehleta lautina. — Ungaru kuhntis Konstantinopolē, fa kahda Unguru awise sino, isgahjufcha sehtdeena eesneedsis luhgumu, lai to atlaisch no amata.

Atbildofchais redaktors: G. Mather's.

No zensures atwehlets, Rigā, 16. oktobri 1879.

Sludinajumi.

Par eewehrojchannu

wifeem pee Leepas = muifchass pagasta peederigeem, fa turpmafu it pirmdeenas lihds pusdeenai galwas = nauda tiks preti nemta un pasēs pahrmihitas, — tapat ari subhsibas pee pagasta-teesas tiks weenigi schinis deenas peenemtas.

Pag. wezafajs: Keegals. Rastf. wedejs: Jaunsem's.

Skolas grahmatas

preeksch tagadeja skolas laika ir manā pahredotawa wijada iwehlic dabujamas. Wes tam: dseefnu-grahmatas, wijadoss sehjumds, spreditu-, luhgschannu-, finibu-, stahstu- un fingu-grahmatas ar un bes notehm, teatra-lugas, landartes, kalenders un it ihpafchi ar wehra leelamu bilbi puschkots Sieelacka Latweeschu kalenders, bilfchu = grahmatinas preeksch behrneem ic.

Wes tam apstehschannas preeksch bibliote-fahm katra laika peenemu un us ahtrato iipildu.

P. Luzan,

Rigā, majā kehniinu-eelā Nr. 10.

Pirma Kreewu

uguns = apdrofchinaschanas beedriba,

dibinata 1827. gada.

Agenti:

- Zehsis — G. Bolkmann,
- Waska — Moris Rolland,
- Werowa — Mik. fon Grünberg,
- Walmeera — Th. Adamsohn,
- Limbafchoss — B. D. Gufslawsky,
- Ruhjene — Eduard Dabbert.

Weens mahzeklis

ar wajjadfigahm skolas mahzibahm, atrod weetu D. Wilhelm Reuland'a bodē, sem kolonabehm Nr. 105, Zelgawā.

Rigas Latw. teatris,

fwchtheen, 21. oktobri 1879.

No jauna sagatawota:

Gertrude.

Original-statu luga 4 zehl. no Marijas Pehlschen. (Schi luga ir no Rigas Latw. beedr. finibas-komifchjas ar goda-algu kroneta.)

Gertrude . . . D. Klein kundfene.

Maksa par ee-eeschannu ta arweenu.

Eefahkums pulstien 7. wafarā.

Rahkofchass israhdischanas buhs: 4. un 18. now., 2., 25. un 30. dezembei, 6. un 20. janwari.

Sagatawofchana: „Abi labi, bahf maifa!“ Totu luga 1 zehleend no Petrina. „Weenu stahstu!“ Original-statu luga 4 zehleendoss no Marijas Pehlschen.

Teatra-komifcha.

Sludinajums,

pasudis ir, 5. oktobri sch. g. us Zelgawas Janifchta schofesu, starp Romas frogu un Raipschu mahjahm, dshetens ahdas maks ar 210 rub. naudas un ari eefschā budameem toti wajjadfigeem, ar ihpafschneeta wahrdu simeteem papihreem. Godigs atradejs top lugts, pret treschass dalas aimaksu, scho atradumu nodot Skurstinu pagasta walbei. Sefawas kirspelē, Dobeles aprinki.

Skurstinu m. 6. oktobri 1879.

Jauns romans.

Sadsihwes wilni.

Original-romans diwas dalās, no Theodora Rolanda. — Dabonams Aleksandra Stahla drukatawā, Muhku-eelā Nr. 13, un „Balt. Semf.“ Administracijā, Rigas Latweeschu beedribas namā. — Maksa eefchuhts 1 rub. 25 kap. — Kas 10 ekfemplarus us reisi pehrf, dabun 1 ekfemplaru bes maksas.

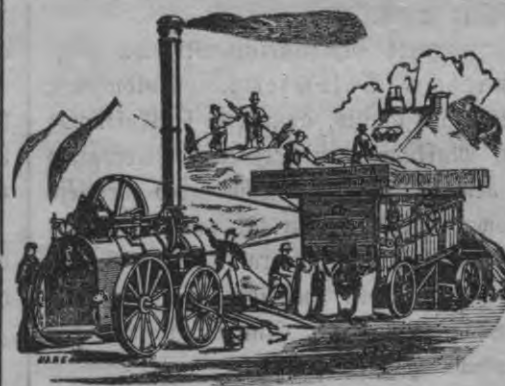
F. W. Grahmann, Rigā,

eepretim Zelgawas un Tufumas bahnumim.

Arkli, arktu daikti, sehjamass- un planjamass-maschinas. Ar rokahm un gepeli dshenamas kulamass-maschinas. Garrettta lokomobiles un kulamass-maschinas, kas ihpafchi weentahrschi labi taifitas un daubs pastrahda; us Parises pasaules isstahbi tahs ar 2 selta medafahm kronetas.

Superfosfati, augst- un widus-grahbigi, ar peefolita labuma apgalwofchannu.

Rustona Proktora lokomobiles un garainu kulamass-maschines, stiftu un siteju kulamass-maschines, Wooda planjamass-masch. Bakera wehtittu maschin., arklus un ekstirpatorns, superfosfatus pahrdob

Bieglers un beedr.

Karkowā, Sefaterinoslawa prospektā Nr. 22.

Rigā, pilsehtas Rasku-eelā Nr. 6.

„Baltijas Semkopis“

un

„Peelikums“

ir wehl no 1. oktobra sch. g. us 1/4 gadu apstehjami un maksā: „Balt. Semkopis“ nonemfchannas weetas 60 f., par pastu 80 kap. un

„Peelikums“ 30 kap. Kas wehlahs, war ari wehl „Peelikuma“ pirmoss numurus no gada eefahkuma dabuht.

„Balt. Semkopja“ administracijā.

Shewejs: A. Ahbrandts. — Drukats pee Aleksandra Stahla, Rigā, Muhku-eelā Nr. 13.

No zensures atwehlets. Rigā, 16. oktobri 1879.

Sludinaschana.

Zaur scho baru zeenijameem lauzeneeleem ffinamu, fa es pee sawas andeles weetas Ahr-Rigā, Rasku-eelā Nr. 4 eebraufschannu, sem ta nosautuma

Gebrankfchana pee Eshfcha

esnu eerikhejis.

D. Essiedt.